Вночі на Андрея хлопці в селі бешкетують. Кому новісінькі ворота дьогтем вимажуть, кому дрова розкидають, а кому і воза на хату витягнуть. Стоїть тоді на ранок хазяїн, потилицю чухає, а зробити нічого не може — бо на Андрея парубкам усе дозволено.

А хто своє хазяйство боронити стане, то може і по шиї заробити, хіба що від хлопців відкупиться відром горілки.

От і у нас якось на Дячуківському кутку хлопці веселились: Івану Вариводі тина аж у город затаскали, дядьку Павлові коней зі стайні повипускали, а сільському голові — кабана в собачу буду запхали. Наче б то усі діла переробили, а ще тільки пів-ночі пройшло. Місяць світить, сніг порипує, морозець веселить. Додому йти ще ніби ранувато.

От парубоцький отаман і гукає: "А ну, гайда через лід на той беріг у Корчі до діда Тимоша! Нехай на казки розказує!".

А у Корчах, просто серед лісу стояла маленька дідова хатина, а сам дід знав безліч казок і був дуже веселий. Одна біда була в діда: ноги мав криві та кульгаві — наче тримав щось між коліньми. То, бувало, хлопці, жартуючи, дражнили старого:

— Діду Тимоше! Оно-го дивіться, з-під вас коня вкрали, а ви ще й досі їдете!

— А, їхала б по вас лиха година — вздовж і впоперек! — лаявся дід.

Та от, поки я вам про діда оповідав, то парубки вже через річку перейшли і до хатини добралися.

А дід Тихіш гарно піч кізяком витопив, та й на лежанці спав. Дим валує, лежанка тепла — добре дідові спиться.

Коли це хлопці давай у двері гамселити: "Діду! Вставай казки розповідати!".

— От зараз встану, та віжками потягну через спину! (А дід таки міг і віжками, чи батогом гарно шмагонути).

Але з печі не злазить, а двері міцні — дубові — бий скільки влізе.

Били — били хлопці чобітьми — немає діла, не відчиняє дід.

— Ну стривай, вражий діду, ось ми тобі покажемо!

Залізли хлопці на стріху, та й запхали у комин шапку, гарно затовкли, кулаками забили, а двері колодою підперли.

От як пішов дим у хату — біда! Смердить, під стелею клубочиться, горло спирає.

Дід перше перебрався з лежанки на піл — понижче, а далі на підлогу, а потім до дверей — бо вже дихати немає чим. А двері колодою підперті — зовсім дід пропадає. Давай тоді дід сваритися — а хлопці тільки регочуть. Далі став вже проситися: "Відчиніть, бо вчадію зовсім!".

— А казку розкажеш?

— Розкажу, тільки відчиніть!

Відчинили парубки двері, дим шапками порозганяли, холоду напустили.

Дід знову заліз на піч, а хлопці по хаті порозсідалися — казку слухати.

— От ви думаєте, що я завжди був такий кульгавий і кривоногий — так от і ні! Це мене таким папороть зробила.

— Як-то так? — дивуються парубки.

— А отак-о. Як був я ще молодий та гарний, як ви, то все слухав, що старі люди розказують про папороть. Цвіте папороть тільки раз на рік, на Івана Купала. Квітка не кожному покажеться, і не кожен її взяти зуміє. Квітка та краси невимовної. Як побачиш — то все будеш тільки про неї думати, так що і батька-матір забудеш, а станеш потім усе життя по лісах блукати та Квітку-Папороть шукати.

Квітка Папороть розквітає опівночі червоним цвітом і горить як жар. Тоді її треба зразу рвати. Але це теж діло не просте. Слід взяти з собою скатертину, на якій сім літ паску святили, ножа, яким хліб ріжуть, та ще й освячену хлібину. Скатертину треба розстелити перед собою в лісі там, де росте папороть, покласти на неї хліб та ніж і чекати. Тільки-но побачиш опівночі червоний вогник — біжи туди і зривай Квітку-Папороть. Перед цим тобі усякі жахи ввижатимуться, бо нечиста сила дуже боронить Квітку, але до святого хліба та скатертини не підійде.

Коли Квітку зірвав, треба ножем надрізати шкіру на долоні біля великого пальця, Квітку в рані затиснути і не відпускати, щоб вона там заросла. Тоді усе знатимеш: що де на світі робиться, де який скарб лежить і що думає про тебе сусідка.

Після цього треба бігти додому, щоб устигнути повернутися, доки півні не проспівали. Але головне — не оглядатися. Бо як оглянешся, то нечиста сила тебе впіймає. Вона тебе буде лякати, гукати, шарпати, заважати, а ти тікай і не оглядайся!

От я і полював за тією Квіткою, коли був молодий. Знайшов у лісі найглухіше місце, де росте папороть, взяв усе, що треба, і в ніч на Купала сів чекати.

Коли це щось почало шарудіти, наче літає наді мною, якісь пики страшні з кущів виглядають, то кажани, то сови в’ються. Але я всього того не боюся, бо нічого до мене підібратися не може — святий хліб не пускає.

Раптом усе замовкло і затихло — нічого не шелесне. Дивлюсь — прямо переді мною серед папороті світло червоне загорілося, як свічечка маленька. Ніби якась дуже гарна музика заграла, чи наче щось заспівало — як ото мати дитині співає. І так мені хороше та добре зробилося, що я сиджу, а з місця зрушити не можу. Коли це раптом згадав, що треба Квітку-Папороть рвати, бо так і розум страчу, і в лісі залишуся.

Підбіг я до того світла чарівного, дивлюся — Квітка маціпусінька, як горошинка, і медом пахне. Зірвав я її, — а вона тепла, як жива. Різонув ножем долоню і Квітку в рані затис! Аж тут як зареве, як зашумить по лісі! Я ноги в руки — і тікати! Коли це попереду коріння із землі полізло, ззаду за сорочку щось почало хапати, якесь гаддя з дерев посипалося. Зліва щелепи вовчі клацають а справа костомахи з черепами танцюють.

Я все біжу, тільки кулак міцніше стискаю та ножем відмахуюсь. Тут позаду щось загукало, та все голосніше й голосніше:

— Тимоше! Стій-зупинися, бо лихо тобі буде! Стій! Озирнись!

Я знаю, що не можна оглядатися, але так кортить! Тут іззаду наче наш пан економ гукає:

— Стій, лобуряко бо канчуків на стайні скуштуєш!

Я собі біжу, бо я того економа і в селі не дуже боюся, а тут у лісі хай-но підійде! А позаду вже ніби корчмар Лейба кричить:

— Тимоше, а стій-но, я тобі горілочки солоденької наллю!

Дурний він! Хіба ж не знає, що у поході козак горілки не п’є, а лиш на землю виливає!

А тоді наче Ганька, наша сільська вдовиця-красуня що до неї наш виборний та дячок вчащають, кричить:

— Тимоше, стій, я тебе поцілую!

"Ага, — думаю, — цілуй мого рябого підсвинка, бо краще моєї Оксани у світі немає!"

Коли раптом чую — моя мати гукає:

— Синочку! Зупинися, порятуй мене!

Тут уже я не втримався, оглянувся — і ноги мої наче до землі приросли: стоїть переді мною здоровенний чорний собака, язик висолопив, з рота піна летить, а у нього на спині сидить кицька, і очі у неї червоним світяться. От дивляться вони на мене, а я з місця зрушити не можу. Раптом кицька розкриває рота і каже:

— А чого це ти, Тимоше, нашу Квіточку вкрав?! Треба за неї заплатити.

А я б радий утекти, та стою як укопаний і тільки кулака тисну. Але ж бачу, що допоки Квітка у мене в руці, то нечиста мене зачепити не годна, але й не відпускати не збирається.

— Нема, — кажу, — чим платити.

Кицька хвостом покрутила, та й каже:

— А давай так — ти з нами у карти зіграєш. Якщо програєш — віддаси квітку, а як виграєш, то ми тебе відпустимо, ще й торбу грошей дамо, самих червінців насиплемо!

Стою, думаю — що його робити? Як не погоджуся, все одно тут пропаду, бо вже всі ці потвори мене обступили і тільки й чекають, щоб мене на зубчика попробувати. Ну та дарма, щось вигадаю.

— Ну давай, вража кицько, зіграємо!

Тут-таки кажани зі зміями мотнулися, притаскали гниличок, присвітити. Кицька сіла на задні лапи, пазуряками у собачу спину міцніше вчепилася і на пеньочку карти розкидала.

Взяв я свої карти, а на них такі огидні пики намальовані, що тільки тьху! І нічого я не второпаю в тих картах. З однієї кров цебенить, з іншої попіл сиплеться, а ті смердять гірше лайна. "Ну, — думаю, — не одуриш мене, клята нечисть!"

А кицька радіє, аж підстрибує, собака ікла шкірить — посміхається. Кидає кицька свої карти на пеньок і тішиться:

— Ну що, програв?! Не маєш чим бити?!

А я і собі карти поверх котячих кидаю, та одразу ножем на них хреста малюю:

— А що, з’їла, вража нечисть?!

Кицька — круть, верть до тих карт, а взяти — зась! Хрест не пускає! Загарчала, зашипіла, заверещала нечисть, а вдіяти нічого не може. А я собі й гукаю:

— А ну, несіть мою торбу грошей!

Кицька нявчить:

— Перехитрував нас Тиміш! Тягніть йому червінці!

Тут вовча паща дає мені торбу з грошима, а я, дурний, руку за торбою простяг, кулака розкрив, а Квітка-Папороть і випала! Розреготалася нечиста сила:

— Дурний ти, Тимоше. Жадібність тебе згубила! Все міг мати, а проміняв на жменьку чужих грошей!

Тут же мене угору підняло, перекинуло і давай мною дуби та терни товкти. Так до самого дому било і ламало, аж поки межи корчі закинуло. А тут і півні проспівали. От відтоді я й кульгаю! А у торбі тільки кізяки і сміття було. От так жадібність людей губить!

Послухали-послухали парубки діда Тимоша, та й добре собі ту казку на вуса понамотували. Відтоді у нас в селі жадібних і не було. І не крали у нас, і двері на замки-колодки не замикали, а так — патичком підіпруть, щоб кури в сіни не заходили. А на столі завжди паляниця і глечик з молоком стоять, рушничком накриті. Іде подорожній через село — у будь-яку хату заходь, поїж-попий, рушничком утрись, знов патичком двері підіпри, та й мандруй собі далі. І так по всій Україні велося, поки москалі не перекапустили.

Щедра душа усім радість дарує, а жадібний — і собі не гам, і людям не дам!

Ой не їв я і не пив —

Тільки грошики любив!

Не пожив, не погуляв —

А з собою не забрав!